

УДК 33.053:338.532.4:330.55(477)
JEL C62, D57, E30, O16

М. Б. Заблоцький

Регулювання балансу фізичного і грошового ВВП для стабілізації споживчих цін в Україні

Розглянуто проблему дисбалансу фізичного і грошового ВВП як причину нестабільності цін. Відзначено, що обсяг фізичного ВВП формується обсягом задіяного капіталу і зайнятої праці, а грошового ВВП – обсягом і ціною одиниці фізичного ВВП. Підкреслено, що при балансі обсягів фізичного і грошового ВВП ціни на товари і тарифи на послуги є незмінними. Індикатором оцінки дисбалансу ринків і економіки загалом запропоновано урядові України і НБУ застосовувати індекс дефлятора – відношення індексу грошового ВВП до індексу фізичного ВВП, який за балансу дорівнює одиниці; за інфляції – більше одиниці, за дефляції – менше одиниці. Здійснено оцінку динаміки індексів фізичного і грошового ВВП в Україні, виявлено їх асинхронну динаміку, хронічну інфляцію, яку викликає відставання виробництва до потреб споживання фізичного ВВП, що викликає зростання попиту на гроші і надмірне зростання грошового ВВП. Зроблено висновки і рекомендації урядові України та НБУ щодо необхідності активізації інвестицій для зростання обсягу виробництва фізичного ВВП та оптимізації грошового ВВП задля досягнення їх балансу.

Ключові слова: регулювання економіки, фізичний ВВП, грошовий ВВП, індекси руху ВВП, дефлятор ВВП, дисбаланс фізичного і грошового ВВП, стабілізація цін і ринків.

Постановка проблеми. Макроекономісти справедливо вважають, що стан балансу чи дисбалансу національної економіки необхідно визначати співвідношенням рівнів фізичного і грошового ВВП, яке, своєю чергою, впливає на стабільність чи зміну цін. Українська економіка тривалий час демонструє зростання цін на товари і тарифів на послуги, що, очевидно, свідчить про дисбаланс між рівнями грошового і фізичного ВВП. Ця тенденція триває з початку проголошення Україною у 1991 р. Акта про Незалежність, і жодному урядові не вдалося вирівняти рівні грошового і фізичного ВВП та стабілізувати ціни і тарифи. Стає очевидним, що уряди у своїй регуляторній політиці ухвалювали рішення, які не відповідали вимогам закону господарської збалансованості між сукупним доходом усіх економічних агентів і загальним обсягом витрат на виробництво фізичних товарів і послуг. Саме ці два показники виражають два рівні ВВП: грошовий ВВП характеризує стан економіки тому, що люди прагнуть мати більші грошові доходи, а не менші; фізичний ВВП показує, що чим більше вироблено фізичних товарів і послуг, тим більша ймовірність задовольнити потреби домашніх господарств, підприємств і держави. В Україні ці два макроекономічні показники перебувають в асинхронній динаміці, а саме: темп фізичного ВВП значно відстає від темпу грошового ВВП, що викликає неминуче зростання цінових показників. Це стає великою проблемою для основних українських регуляторів ринків – НБУ для фінансового ринку, уряду для споживчого ринку. Сутність проблеми у хронічному зростанні цін, тарифів, курсів валют, які потрібно стабілізувати для переходу до інвестування економічного зростання. Через хронічне зростання цін на товари, тарифів на послуги, курсів на валюту можна припустити, що рівень фізичного ВВП щодо рівня грошового ВВП є значно нижчий як за обсягом, так і за динамікою зростання, що викликає зростання усіх цінових показників на сегментах споживчого і фінансового ринків. За результатами нашого аналізу стану фінансового і споживчого ринків за 2000-2015 рр., про що висвітлено у табличній ілюстрації, поданій нижче, темп щорічного зростання грошового ВВП становить 18,2%, фізичного ВВП – 2,6%,

© М. Б. Заблоцький, 2018.

цін (дефлятора) – 15,2%. Це означає, що українська економіка перебуває у стані хронічного недовиробництва власного фізичного ВВП до потреб споживання домашніх господарств і держави, а це викликає зростання попиту на фізичний ВВП, задоволення його дефіциту імпортом товарів і послуг, і відповідно, зростання попиту на гривню для внутрішнього ринку та на валюту для імпортних операцій. Усі уряди практикували збалансовувати ринки і економіку загалом зростанням рівня грошового ВВП підвищенням грошових доходів. У той час обсяг витрат на інвестування зростання виробництва фізичного ВВП, тобто фізичних товарів і послуг, значно відстає від динаміки зростання грошового ВВП, що не може забезпечити стабілізації цінових показників на усіх ринках.

Аналіз останніх досліджень. Варто зазначити, що питання балансу фінансів і економічної системи загалом було предметом дослідження ще класиків економічної теорії, зокрема А. Маршалл досліджував баланс попиту і пропозиції [5, с. 97-135], Д. С. Мілль – вплив витрат виробництва на вартість [6, с. 74-96], Кемпбелл Р. Макконнелл і Стенлі Брю – загальний баланс економічної системи [4, с. 352-445] та ін. Українські науковці теж досліджували питання балансу економіки. Узагальнені аспекти балансу української економіки в умовах ринку представили С. В. Мочерний, О. А. Устенко, С. В. Фомішин [7, с. 742-756], ефективність руху фінансових потоків – Є. В. Алімнієв [1, с. 23-30], А. В. Ставицький [9, с. 50-57] та ін. Проте практично не висвітлено питань балансу грошового і фізичного ВВП, ролі НБУ та уряду України у створенні інвестиційних передумов для активізації зростання фізичного ВВП і оптимізації грошового ВВП задля балансу їх обсягів і динаміки, що забезпечить стабілізацію цін.

Метою статті є розкрити: а) факторні змінні, що впливають на баланс обсягів фізичного та грошового ВВП; б) результуючі змінні, співвідношення яких виражають баланс фізичного та грошового ВВП і стабілізацію цінових показників на споживчому та фінансовому ринках.

Основні результати дослідження. Класична економічна теорія [9, с. 192-217] і теорія макроекономіки з пріоритетами регулювання балансу обсягу виробництва і споживання [3, с. 250-277] стверджують, що фізичний і грошовий ВВП є результуючими показниками чинників, що їх створили, а саме: капіталу, праці і часу виробництва. Як грошовий, так і фізичний дохід у формі товарів, робіт і послуг є предметом задоволення споживчих потреб для населення і виробничих потреб для фірм. Населення і фірми завжди зацікавлені в отриманні якомога більше як грошового, так і матеріального доходу, щоб оплатити ринкові витрати та мати страхові заощадження. Тобто йдеться про можливе неконтрольоване інвестування, психологічну схильність до накопичення, навіть несанкціонованого привласнення (корупції) матеріальних і бюджетних коштів, що неодмінно впливатиме на дисбаланс рівнів і динаміки грошового і фізичного ВВП, відповідно, значення дефлятора i_p – відношення індексу грошового ВВП I_m до індексу фізичного ВВП I_Q :

$$i_p = I_m : I_Q \quad (1)$$

Макроекономіка, водночас і регіональна економіка, обґрунтовують три стани економічної системи з погляду їх балансу і відповідним значенням дефлятора: *по-перше*, збалансований стан, чинники якої забезпечують рівність обсягів грошового і фізичного ВВП, задоволення споживчих і виробничих потреб, стабілізацію цін і значення дефлятора з індексом 1.00; *по-друге*, розбалансований стан, чинники якої забезпечують перевиробництво фізичного ВВП, що викликає зростання реального доходу, купівельної платоспроможності споживачів, зниження цін і значення дефлятора з індексом <1.00 (0,99 і нижче); *по-третє*, розбалансований стан економіки, чинники якої не створюють виробництва фізичного ВВП до обсягу потреб споживачів, що викликає зниження реального доходу, купівельної спроможності споживачів, зростання попиту на гроші, цін і значення дефлятора з індексом >1.00 (1.01 і вище). Тут потрібно зазначити, що саме третій рівень

розбалансованості із значенням дефлятора 1,152 (15,2%), що було зазначено вище, властивий економікам регіонів і України загалом на початок 2017 р. Завдання полягає в тому, щоби з'ясувати факторні змінні, які впливають на негативні, навіть кризові, параметри результуючих змінних, та обґрунтувати пріоритети балансового регулювання фізичного і грошового ВВП. Для того необхідно застосувати модель закону господарської збалансованості:

$$Qp = vM, \quad (2)$$

де: Q – обсяг фізичного ВВП, M – обсяг грошового ВВП, p – ціна одиниці фізичного (товару, робіт, послуг) ВВП, v – коефіцієнт обіговості грошового ВВП, або ж її індексну форму:

$$I_Q i_p = i_v I_m. \quad (3)$$

Факторно-інвестиційні змінні. Оскільки фінансово-виробнича регулятивна система України демонструє інфляційний стан з індексом дефлятора >1.00 , регуляторами якої є НБУ та уряд України як її основні чинники, то, перетворюючи пропорційне співвідношення чинників і балансової моделі НБУ: $M: v: p: Q$: уряд у факторно-результуюче співвідношення, отримаємо схематичну модель дисбалансу обсягу чинників і обсягу результатів до потреб споживання в українській економіці:

$$\text{НБУ: уряд: } aF(K:L:\bar{t}) \neq Qp/Q \bar{p} > 1.00: \text{ уряд: НБУ}, \quad (4)$$

де: K – кількість капіталу, L – чисельність зайнятих, \bar{t} – час виробництва

(постійна величина), a – постійна величина, що виражає рівень технологій на час виробництва, \bar{p} – постійна ціна. Завдання регуляторів, тобто НБУ, уряду, фірм,

населення віднайти ті факторно-інвестиційні змінні, які є визначальними щодо результуючих змінних. Тут факторно-інвестиційні змінні у лівій частині моделі, результуючі – у правій. Модель показує, що фінансово-виробничі перетворення відбуваються в проміжку $aF(K:L:t) \neq Qp/Q \bar{p}$. Факторно-інвестиційними змінними

є параметри виробничої функції $aF(K:L:\bar{t})$, а результуючими змінними – параметри значення дефлятора $Qp/Q \bar{p}$. Значення дефлятора > 1.00 свідчить, що

для балансу економіки необхідно активізувати продуктивну (виробничу) функцію шляхом як екстенсивного збільшення основного капіталу і праці, так і інтенсивного зростання випуску, проміжного і доданого продукту за рахунок впровадження нових технологій і зменшення витрат робочого часу. Основним джерелом інформації для регуляторів має бути «*попит на інвестиції і працю*» з боку фірм, що виробляють фізичний продукт:

- *НБУ* – взаємодіє з урядом щодо встановлення обсягу і динаміки грошової пропозиції, яка би відповідала попиту на гроші фірм інвесторів; у його розпорядженні інструменти кредитування комерційних банків, запозичень у кредиторів за кордоном, емісії готівки, золотовалютних резервів;
- *уряд України* – взаємодіє з НБУ, подає інформацію про обсяги і динаміку фізичного і грошового ВВП попереднього року, очікувані ВВП у плановому році, структуру витрат населення, підприємств і організацій, можливі заощадження, потреби в інвестиційних коштах [2, с. 79-122];
- *фірми і граничний продукт* – взаємодіють з комерційними банками, постачальниками і збутовими організаціями. Фірми залучають три важливі

ресурси для виробництва фізичного ВВП, а саме: основний капітал K , матеріальні затрати, працю L , де вартість фізичного ВВП $= Qp$, звідки Q – фізичний ВВП у формі товарів, робіт і послуг, p – ціна одиниці фізичного ВВП. Фірма продає свою продукцію за ціною $p = M/Q$, де M – грошовий дохід ВВП, платить працівникам заробітну плату W , орендує капітал за ціною R [8, с. 101-102]. Метою фірми є максимізація прибутку, який розраховують як різницю від виручки мінус затрати на виробництво. Виручка – це обсяг реалізованої продукції Q за ціною одиниці продукції p , тобто $Y = Qp$. Затрати праці – LW , усього капіталу – KR , звідки *прибуток* $= Qp - LW - KR$. Отже, прибуток залежить: а) від кількості виробленого продукту Q ; б) ціни (бажано постійної \bar{p}) одиниці продукту; в) ціни на чинники виробництва W і R ; г)

кількості чинників виробництва K і L ; д) зростання коефіцієнта використання робочого часу.

Яким чином фірми мають діяти, щоби забезпечувати очікуваний баланс як чинників і фізичного ВВП, так і результатів і грошового ВВП? Макроекономічна теорія стверджує, що дія фірм буде зосереджена на досягненні ними граничного продукту праці MPL і граничного продукту капіталу MPK за мінімальних витрат ресурсів і часу виробництва. Граничний продукт праці MPL – це додаткова кількість виробленого продукту в результаті залучення додаткової одиниці праці ΔL [8, с. 103], тобто:

$$MPL = F(K, L + \Delta L) - F(K, L). \quad (5)$$

Практика показує, що виробнича функція має властивість зменшуючого граничного продукту за однакової залученої додаткової праці: $\Delta L1 = \Delta L2 = \dots = \Delta Ln$, якій відповідає нерівність граничного продукту праці $MPL1 > MPL2 > \dots > MPLn$. Обсяг виручки від реалізації додаткової продукції MPL залежатиме від ΔQ і ціни p , тобто $MPL = \Delta Q \cdot p$. Додаткові затрати праці – ΔW . Звідси *прибуток* $= MPL - \Delta W$, або $(\Delta Q \cdot p) - \Delta W$. Керівництво фірм буде додатково залучати працю до того часу, до якого $\Delta Q \cdot p = \Delta W$ тобто коли номінальна ΔW і реальна заробітна плата ΔQ зрівняються. Водночас треба зазначити, що додаткове залучення капіталу також обмежується граничним продуктом капіталу MPK , вартістю встановлення засобів виробництва, технологій і їх обслуговування R , ціною p одиниці додаткового продукту ΔQ і *прибутком*, що розраховується як різниця $MPK - \Delta R$, або $(\Delta Q \cdot p) - \Delta R$ до рівня, коли $\Delta Q \cdot p = \Delta R$. Якщо взяти до уваги, що кількість пропозиції праці обмежена, тобто величина постійна \bar{L} , то зростання виробництва фізичного ВВП

потрібно здійснювати в основному залученням додаткового капіталу ΔK . Тоді виробнича функція матиме вигляд:

$$Qp + \Delta Qp = aF(K + \Delta K, \bar{L}, \bar{t}), \quad (6)$$

де: число зайнятих \bar{L} і час виробництва \bar{t} – величини фіксовані. Ця функція

стверджує, що регулятори, а саме НБУ, уряд і фірми мають задовольняти потреби виробничої системи на інвестиції доти, поки граничний продукт кожного додатково інвестованого капіталу не зрівняється з його реальною ціною.

Результуючі змінні і стабілізація споживчих цін. Нестабільність ринків і економічної системи загалом за умови недовиробництва фізичного ВВП, що є хронічною проблемою для української економіки, супроводжується стабільним зростанням споживчих цін на товари, тарифів на послуги, відсоткових ставок на депозити і кредити, податки, на курси іноземних валют. За умови, що фізичний ВВП не задовольняє потреби і попиту споживання населення, підприємств і держави, створюючи для них дефіцит, навіть його незначне, 1-2% зростання, не

зможе стабілізувати ринки і економіку загалом. Підвищення урядом у 2017 р. мінімальної заробітної плати до 3200 грн, пенсій від 150 до 1000 і більше грн, тобто грошового ВВП, не сприяло стабілізації ринків. Значно нижчі від потреб споживачів темпи зростання фізичного ВВП впливають на незначне зростання експорту і, відповідно, високе зростання імпорту, переважання вивозу валюти над ввозом, потребу інвалютних запозичень для зміцнення внутрішніх резервів. Незабезпечене зростання грошового ВВП неминуче викликало зростання споживчих цін на товари і послуги на споживчому ринку, коливання курсу валют і відсоткових ставок у кінці 2017 р.

Практично ринки і економіка України загалом продовжують демонструвати асинхронний рух, дисбаланс між грошовим ВВП і фізичним ВВП впродовж багатьох років (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка асинхронного руху фізичного і грошового ВВП в Україні

Роки	Грошовий ВВП – M млн грн	Індекси до попереднього року		
		Грошового ВВП- I_M	Фізичного ВВП- I_Q	Дефлятора I_M/I_Q
2000	170070	1.000	1.000	1.000
2002	225810	1.105	1.052	1.050
2004	345113	1.290	1.121	1.150
2006	544153	1.232	1.073	1.148
2008	948056	1.315	1.023	1.285
2010	1120585	1.185	1.041	1.138
2012	1459096	1.082	1.002	1.079
2015	1988544	1.253	0.902	1.389
Середньорічне зростання		1.182	1.026	1.152

Систематизовано автором з використанням джерел [11; 12].

Дисбаланс ринків і економіки України демонструють індекси грошового ВВП зі щорічним зростанням 1.182, або 18,2%, фізичного ВВП – 1.026, або 2,6%, що зумовило зростання дефлятора з індексом 1.152, або з щорічним зростанням цін 15,2%. Динаміка їхніх показників – асинхронна, яку можна представити нерівністю:

$$I_M 1.182 > I_Q 1.026 \quad (7)$$

Це означає, що темпи приросту ціни одиниці фізичного ВВП вищі від приросту самої одиниці фізичного ВВП у 1.152 (1.182 / 1.026) рази, очевидно, за рахунок значно вищих темпів приросту суми грошей в обігу на ринку.

Завдання уряду України і НБУ полягає в тому, щоби збалансувати індекси фізичного ВВП $I_Q 1.026$ і грошового ВВП $I_M 1.182$ до рівня, за якого дефлятор $I_M/I_Q = 1.000$. Тобто регуляторам необхідно запроваджувати заходи прискореного зростання фізичного обсягу товарів, робіт і послуг власного виробництва, експорту, мінімізації імпорту і зниження темпів приросту грошових доходів у формі заробітної плати, премій, доплат для зниження і стабілізації цін на товари, тарифів на послуги, ставок на податки, депозити, кредити і т. ін. Питання лише в тому, яким чином діяти урядові України і НБУ, щоби зростання обсягу фізичного ВВП і зниження темпів грошового ВВП не викликало соціальної напруги. Проте потрібно зазначити, що соціальної напруги не виникне, якщо зростання фізичного ВВП буде наповнювати інвестиційний і споживчий ринки потрібними товарами і послугами, що викликатиме зниження цін, тарифів, стабілізацію ринків і,

найголовніше, зростання реальних доходів споживачів навіть за незмінних сум їх грошових доходів.

Зниження цін і стабілізацію ринків описує модель $p \downarrow = \bar{M} / Q \uparrow$, або її індексна форма $i_p \downarrow = I_{\bar{M}} I_Q \uparrow$. Стабілізація ринків – це збалансовані рівні фізичного і грошового ВВП, за яких ціни не знижуються і не зростають. За кризи недовиробництва власних товарів і послуг в Україні навіть за постійних грошових доходів \bar{M} при збільшенні на інвестиційному і споживчому ринках товарів

власного виробництва та послуг $Q \uparrow$ попит на них знижується і ціни та ринки стабілізуються. Баланс фізичного і грошового ВВП урядові України і НБУ необхідно здійснювати політикою інвестицій задля створення граничного продукту капіталу, який за вартістю більший, ніж вартість обслуговування капіталу, тобто $\Delta Q \cdot p > \Delta R$. За таких умов інвестиції потрібно додатково залучати, збільшуючи обсяг фізичного і грошового ВВП, що впливатиме на зниження цін до рівня, коли затрати на обслуговування додатково інвестованого капіталу дорівнюватимуть вартості додатково створеного продукту, а саме: $\Delta Q = \Delta R$. Інвестиційний процес зростання виробництва фізичного ВВП продовжується до того часу, коли індекси фізичного і грошового ВВП зрівняються, тобто $I_M = I_Q$, а ціни і ринки стабілізуються.

Висновки. Теоретичне обґрунтування моделі регулювання балансу грошового і фізичного ВВП, значення дефлятора яких досягає 1,00, свідчить про стабільність цінних показників на споживчому і фінансовому ринках. Аналіз індексів грошового і фізичного ВВП та їх дефлятора в Україні за 2000-2015 рр. показав достатньо високий рівень розбалансованості економіки: грошовий ВВП щорічно зростав на 18,2%, фізичний ВВП – на 2,6%, дефлятор, або ж ціни – на 15,2%, тобто значно більше 1,00. отримані фактичні показники індексів грошового і фізичного ВВП і цін свідчать про їх хронічну асинхронну динаміку на користь індексу грошового ВВП. Причиною асинхронного руху індексів фізичного і грошового ВВП в Україні є невідповідність обсягу і продуктивності задіяного капіталу обсягові і потребам споживання населення, фірм і держави. Наслідком дисбалансу між обсягом виробництва і споживання фізичного ВВП є хронічна інфляція, зростання витрат над доходами, нестабільність ринків і економіки загалом. Прийнятий Закон України «Про Державний бюджет на 2018 р. «знову демонструє дисбаланс: доходи 913,6 млрд грн, витрати – 988,6 млрд грн, дефіцит – 81,8 млрд грн. Без активізацій інвестиційної діяльності, з одного боку, і зниження витрат, з іншого, стабілізувати ціни і ринки буде неможливо. Для цього урядові України і НБУ необхідно здійснювати узгоджену синхронну регулятивну політику:

- урядові України насамперед належить оптимізувати у напрямі зменшення зайнятості в управлінському та адміністративному секторах з 1,2 млн осіб до 0,5-0,4 млн осіб, як це було до початку проголошення Акта про Незалежність у 1991 р., і знизити навантаження на бюджет; водночас змістити дискусії і рішення щодо розподілу національного доходу як в уряді, так і у Верховній Раді у бік пошуку шляхів зростання фізичного ВВП і економіки загалом, які мають привести Україну до бездефіцитного бюджету, а більшість громадян – до платоспроможності;
- НБУ належить здійснювати узгоджену політику з комерційними банками, фірмами, об'єднаними громадами щодо умов поживлення активності усіх сегментів фінансового ринку: фондового, кредитного, валютного, страхового. Для активізації сегментів фінансового ринку необхідно знижувати облікову ставку НБУ з 16% до 0,5% і не вище, бажано навіть до нуля. Це неминуче викличе зниження кредитних ставок на кредитному сегменті фінансового ринку і зростання кредитних ресурсів, про що засвідчує кредитна функція $K = M(p, 1/p)$, де K – кількість кредитного ресурсу, M – вільні кошти підприємств

і населення, p – відсоткова (депозитна, кредитна) ставка, яка засвідчує, що кількість депозитних коштів прямо залежить від депозитної ставки p , кредитних – обернено від $1/p$. Депозитна ставка має бути оптимізована і приваблювати вкладників, кредитна – приваблювати інвесторів, *прибуток інвесторів* $= (\Delta Q \cdot p) - \Delta R$ має задовольнити доходи інвестора, кредитора і вкладника вільних коштів у комерційний банк. Іншого шляху до балансу фізичного і грошового ВВП немає.

Фінансово-виробничий ефект активізації зростання фінансового капіталу, реальних інвестицій, випуску фізичного ВВП і грошового ВВП полягає в тому, що вартість випуску фізичного ВВП $\uparrow Q \cdot \bar{p}$ зростає за рахунок зростання кількості

фізичного продукту $\uparrow Q$ за постійної ціни \bar{p} . А вартість фізичного ВВП викликає

відповідно зростання грошового ВВП за постійної ціни, що засвідчує балансова модель $\uparrow Q \bar{p} = M \uparrow$. Від цього ефекту виграють не лише зайняті в економіці, а й бюджети держави, регіонів, територіальних громад, одержувачі трансфертних соціальних виплат. Тобто їхні доходи зростають, витрати практично незмінні, зростають навіть заощадження. Річ у тому, що розподіляється не фізичний ВВП, а грошова форма випуску, а саме: $M = M_1 + M_2 + M_3 + M_4 + M_5$, де M_1 – відшкодовані матеріальні витрати фірм, M_2 – оплата праці найманих працівників фірм, M_3 – податки для бюджетів держави і регіонів, M_4 – амортизація задіяного основного капіталу, M_5 – чистий прибуток підприємств. Усі отримувачі грошових доходів збільшують свої суми не за рахунок зростання цін $Qp \uparrow = M \uparrow$, а за рахунок зростання фізичного продукту $\uparrow Q \cdot p = M \uparrow$. Проблема лише в тому, щоби уряд України та НБУ синхронно приймали узгоджені рішення для синхронного руху індексів фізичного і грошового ВВП $I_Q = I_M$ та утримували механізм фінансово-виробничої регулятивної системи у збалансованому стані.

Список використаних джерел

1. Алімпієв С. В. Фінансова і монетарна трансформація в економіці України // *Фінанси України*. 2010. №5. С. 23-30.
2. Грідасов В. М., Кривченко С. В., Ісаєва О. Є. *Інвестування* [навч. посібник]. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 164 с.
3. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег // *Рынок* / упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно. К.: Україна, 1995. С. 250-278.
4. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. *Економикс* // *Рынок* / [упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно]. К.: Україна, 1995. С. 352-445.
5. Маршалл А. Принципы политической экономии // *Рынок* / [упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно]. К.: Україна, 1995. 448 с. С. 97-135.
6. Милль Дж. С. Основы политической экономии // *Рынок* / [упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно]. К.: Україна, 1995. С. 74-96.
7. Мочерний С. В., Устенко О. А., Фомішин С. В. *Політична економія*: [навч. посібник]. Херсон: Дніпро, 2002. 794 с. С. 742-756 (Серія: Теорії державного регулювання економіки).
8. Мэнкью Н. Г. *Макроэкономика* / пер. с англ. М.: Изд-во МГУ, 1994. 736 с.
9. Самуэльсон П. А. *Економикс* // *Рынок* / [упоряд., авт. вст. ст. А. А. Чухно]. К.: Україна, 1995. 448 с. С. 192-217.
10. Ставицький А. В. Ефективність монетарного трансмісійного механізму // *Фінанси України*. 2010. №7. С. 50-57.
11. *Статистичний щорічник України за 2010 рік* / [ред.: О. Г. Осауленко]. К., 2011. 572 с.
12. *Статистичний щорічник України за 2016 рік* / [ред.: І. Є. Вернер]. К.: Державна служба статистики України, 2017. 611 с. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/11/zb_seu2016_u.zip

References

1. Alimpiyev, Ye. V. (2010). Finansova i monetarna transformatsiya v ekonomitsi Ukrayiny [Financial and monetary transformation in the economy of Ukraine]. *Finansy Ukrayiny – Finance of Ukraine*, 5, 23-30. [in Ukrainian].
2. Hridasov, V. M., Kryvchenko, S. V., & Isayeva, O. Ye. (2004). *Investuvannya [Investing]* (Manual). Kyiv: Center of Educational Literature. [in Ukrainian].

3. Keynes, J. M. (1995). Obshchaya teoriya zanyatosti, protsenta i deneg [General theory of employment, interest and money]. In *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 250-278. [in Russian].
4. McConnell, C. R., & Brue, S. L. (1995). Ekonomiks [Economics]. In *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 352-445. [in Russian].
5. Marshall, A. (1995). Printsipy politicheskoy ekonomii [Principles of political economy]. In *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 97-135. [in Russian].
6. Mill, J. S. (1995). Osnovy politicheskoy ekonomii [Principles of political economy]. In *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 74-96. [in Russian].
7. Mochernyy, S. V., Ustenko, O. A., & Fomishyn, S. V. (2002). *Politychna ekonomiya: [Political Economy] (Manual)*. Kherson: Dnipro. Pp. 742-756 (Series: Theories of State Regulation of the Economy). [in Ukrainian].
8. Mankiw, N. G. (1994). *Makroekonomika [Macroeconomics]* (Translated from English). Moscow: Moscow State University Press. [in Russian].
9. Samuelson, P. A. (1995). Ekonomiks [Economics]. In *Rynok [Market]*. Kyiv: Ukrayina, 192-217. [in Russian].
10. Stavtyskyy, A. V. (2010). Efektyvnist' monetarnoho transmissiynoho mekhanizmu [Efficiency of the monetary transmission mechanism]. *Finansy Ukrayiny – Finance of Ukraine*, 7, 50-57. [in Ukrainian].
11. State Statistics Service of Ukraine (2011). *Statystychnyy shchorichnyk Ukrayiny za 2010 rik [Statistical Yearbook of Ukraine for 2010]*. Kyiv. Retrieved from http://ukrstat.org/uk/druk/st_sc/SEU2010_u.zip [in Ukrainian].
12. State Statistics Service of Ukraine (2017). *Statystychnyy shchorichnyk Ukrayiny za 2016 rik [Statistical Yearbook of Ukraine for 2016]*. Kyiv. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/11/zb_seu2016_u.zip [in Ukrainian].

Zablotskyy M. B. Regulation of the balance of physical and monetary GDP for stabilizing of consumer prices in Ukraine.

The problem of the imbalance of physical and monetary GDP as a reason for price volatility is considered. It is noted that the volume of physical GDP is formed by the volume of involved capital and employed labor, and monetary GDP is formed by volume and price of the unit of physical GDP. The fact that the population and companies are always interested in obtaining as much money and material income as possible and being solvent is proven. It was emphasized that with the balance of physical and monetary GDP, prices for goods and tariffs for services are unchanged. The Government of Ukraine and the NBU are suggested to apply the deflator index as the indicator of the assessment of the imbalance between markets and the economy in general – the ratio of the monetary GDP index to the index of physical GDP, which in case of balance is equal to one; in case of inflation – more than one, in case of deflation – less than one. The index model of the law of economic balance is proposed to be used to identify factor variables that influence the underproduction of physical GDP in Ukraine and the rise in prices. The interaction of the NBU, the Government of Ukraine and companies with the aim of optimizing the monetary, investment proposal for companies for the growth of physical GDP up to the needs of consumption is substantiated. An estimation of the dynamics of the movement of physical and monetary GDP indices in Ukraine is carried out, their asynchronous movement and chronic inflation caused by the lag of production behind the needs of consumption of physical GDP, which causes an increase in demand for money and excessive growth of monetary GDP, are revealed. Conclusions and recommendations to the Government of Ukraine and the NBU on the need to intensify investments in order to increase the volume of production of physical GDP and optimize monetary GDP in order to achieve their balance were made.

Keywords: economic regulation, physical GDP, monetary GDP, GDP movement indices, GDP deflator, imbalance of physical and monetary GDP, stabilization of prices and markets.

Zabloцький Мар'ян Богданович – кандидат економічних наук, фінансово-економічний аналітик, заступник голови Української аграрної асоціації (e-mail: m.zablotskyy@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1836-1889>).

Zablotskyy Maryan Bohdanovych – Ph.D. (Econ.), Finance and Economics Analyst, Deputy Head of the Ukrainian Agrarian Association.

Надійшло 12.12.2017 р.